

Evangelium pro satanovy přátele

Genesis 3:1-15

Martin Hýsek

14. prosince 2014

Dnes, v této roční době, kdy se lidé víc než kdy jindy zaměřují na narození Spasitele, se vracíme na začátek, abychom si připomněli, co bylo na počátku, onen důvod, proč Pán Ježíš vlastně musel přijít – tedy pád člověka. Jistě tuto tak zásadní a formující událost lidských dějin velmi dobře známe, a nechci zde rozebírat a opakovat vše, co se o prvním hříchu a hadově pokušení dá říci. Naším textem bude vlastně jen první polovina verše 15.: „*Nad to, nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou.*“ Když jsem byl mladší, tak jsem si myslel, že tato slova hovoří asi o tom, že od té doby většina žen nemá ráda hady (jako moje sestra). Je zajímavé, že tento význam verši přikládají i někteří komentátoři, jako třeba Kalvín, ale v tomto případě musíme uctivě nesouhlasit a spolu s jinými, jako třeba se Spurgeonem, poukázat, že zde jde zřejmě o něco víc.

Náš oddíl totiž ukazuje na určitý aspekt pádu, hříchu a vykoupení, který mi nikdy dříve nepřišel na mysl, a o který bych se chtěl rozdělit. Přemýšlet nad tím jsem začal až při čtení klasické knihy *Doktrína o ospravedlnění* od skotského teologa 19. století Jamese Buchanana. Ten se v ní v části, zabývající se historií doktríny o ospravedlnění ve Starém zákoně, zabýval právě naší pasáží, a zmínil, že Pán Bůh přišel zlomit „onen bezbožný svazek (unholy union), který byl utvořen mezi nimi a tím zlým duchem.“ O pádu jsem nikdy předtím nepřemýšlel jako o svazku nebo spolčení našim prarodičů s ďáblem. Samozřejmě, že nejde o jediný způsob, jakým se dívat na pád – jedná se jen o jeden z mnoha aspektů, a asi ani nejdůležitější. Ovšem text, takto nahlížený, obsahuje určité důležité lekce, které nám mají co říci.

1. Eva se stala satanovým přítelem. Nedá se to samozřejmě říci ve zcela striktním smyslu, protože ďábel není samozřejmě ničím přítelem, neboť je naplněn zlobou, závistí a nenávisť a tak slechetného citu jako je přátelství, není schopen. Ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by sežral – jeho úmysly nejenže nejsou přátelské, jsou v plném slova smyslu nepřátelské. Nicméně Pán Bůh říká (v budoucím čase), že mezi ně položí nepřátelství, znamená to, že mezi Evou a hadem předtím nepřátelství nebylo. To znamená, že Eva jednala, jako by satan byl jejím přítelem, a spolčila se s ním jako s přítelem.

Když had promlouval k Evě, tvářil se, jako by s ní a s Adamem měl jen ty nejlepší úmysly. Snažil se jí přesvědčit, že jí něco chybí, že když není jako Bůh, nebude moci být plně šťastná, že bude vždy o něco ukrácená (i když ve skutečnosti již nemohla být blaženější). A také jí předložil radu, jak by měla dosáhnout onoho údajného lepšího, plnějšího a šťastnějšího stavu – když Pána Boha neposlechne. Vystupoval tedy jako někdo, komu na člověku záleží a kdo pro něj chce to

nejlepší, to co mu měl Pán Bůh upřít – tedy jako přítel s těmi nejlepšími úmysly. (Přátelům na sobě samozřejmě záleží.) A Eva se nechala podvést, a jednala, jako by ďábel vsutku takovým přítelem byl – poslechla a jednala podle jeho rady, a to přesto, že byla tak zjevně špatná a že tak zjevně poukazovala na zlé a pokřivené vedlejší motivy. Ten, kdo nám radí neposlechnout Pána Boha, nikdy nemůže být naším přítelem, ať už se tváří jakkoliv; žena na to však nepomyslela a jedla, čímž se přidala na satanovu stranu a s Adamem se stali účastníky ďáblovy vzpoury vůči Pánu Bohu.

Je pravda, že prakticky hned poté svého činu Eva litovala a chtěla se od satana distancovat, jak čteme: „*Had mně podvedl, i jedla jsem.*“ Přátelství skončilo, co se týče náklonnosti nebo přichylnosti, ale důsledky trvaly. Onen bezbožný svazek, ono spojení zůstávalo. Přidali se na stranu satana, a tak se stali nepřáteli Božími. Proto v listu Římanům čteme, že smýšlení těla, které je vlastní každému přirozenému člověku, jest nepřátelské Bohu. Každý člověk je přirozeně Boží nepřítel, (mimo jiné) protože se stal jakoby přítelem satanovým. Vždy, když hřešíme, a když podlehneme pokušení, z ďábla činíme svého přítele. Satan nám něco nabízí, jako by to bylo k našemu dobru, a stejně jako v případě Evy se staví do pozice našeho dobrodince, a když ho poslechneme, dáváme mu tím v tom vlastně za pravdu. A ten vztah je v případě bezbožných i mnohem silnější – proto Pán Ježíš farizeům říkal, že jejich otec je ďábel. Jsou zjímáni pod jeho osidlem k vykonávání jeho vůle (2. Tim. 2:26) Takový je tedy přirozený stav každého člověka – je spojen ve svazku s ďáblem, jako čteme: „*Kdož činí hřích, z ďábla jest; nebo ďábel od počátku hřeší,*“ (1. Jan. 3:8), a jako takový s ním musí sdílet i zkázu v ohni věčném, kterýž jest připraven ďáblu i andělům jeho.

2. Pán Bůh toto přátelství a svazek však přišel zlomit. Když člověk padl do hříchu, okamžitě se v něm probudil strach, který přirozeně vyplýval z toho, že opustil Boží přízeň a postavil se proti Stvořiteli, který již předtím nad neposlušností vyřkl jasný soud – a proto se Adam s Evou ukryli před přicházejícím. Jak píše Buchanan, Pán Bůh nicméně nepřišel, aby vykonal soud (který by byl spravedlivý), ale aby přinesl ihned po pádu člověku milost a naději na vykoupení. Proto volal na člověka: „*Kdež jsi?*“ To neznamenal, že by ještě nevěděl o pádu; Pán Bůh je vševědoucí a hřích mu nemohl zůstat ani na okamžik utajený. Spíš to poukazuje na trvajícím zájem a lásku vůči člověku. To neznamená, že by první hřích nebyl hroznou a nanejvýš závažnou věcí a že by Hospodin vůči němu neplanul spravedlivým hněvem, ale že ve svém nekonečném milosrdenství nechtěl zatratit a odvrhnout od své tváře člověka definitivně, ale stále s ním měl záměry o pokoji a spasení skrze Vykupitele.

Vidíme, že spasení člověka tak nepocházelo od lidí; Adama ani Evu ani nenapadlo se ptát nebo navrhopat, zda by se nenašla ještě nějaká cesta, aby nemuseli zahynout. Naopak, byl to Pán Bůh sám, který předložil milost člověku, který na to neměl nárok a ani to neočekával, a Hospodin svými slovy zdůraznil, že jeho spásu vezme sám do svých rukou, nenechá to na lidech. Na prvním

místě vynesl sám zlořečení nad svůdcem, a dodal: „*Nad to, nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou.*“ Bude to Pán Bůh sám, který položí nepřátelství; a text naznačuje, že to nebude realizováno jen tak, ale skrze símě ženy, které přijde, a ač mu bude potřena pata, skrze toto utrpení porazí satana a potře mu hlavu. Člověku zde nejsou dávány žádné podmínky, nic, co by měl záslužně udělat; jediné, co Pán Bůh očekával bylo, aby tomu Adam s Evou uvěřili. A tak nás Boží Slovo hned od počátku, hned, jak člověk upadl do hříchu, učí o spasení z pouhé milosti Boží, pouhou vírou, pouze skrze Krista. *Sola gracia, sola fide, solus Christus.* Co se týče spásy, nic jiného v této kapitole nenajdeme.

Můžeme zde vidět ale účinky spasení – to jest, že mezi spaseným člověkem a satanem bude položeno nepřátelství. Jak jsme si řekli, Eva učinila aspoň v jistém smyslu z hada svého přítele. A to je situace každého hříšníka, který se tak ochotně poddává d'ábovým pokušením. Je zde mezi nimi úzký svazek, jsou na jedné straně. A tomu Pán Bůh, když přináší zvěst o spáse, chce učinit přítrž, chce mezi ně položit nepřátelství. Nyní, v tom stavu, kam se přivedli skrze svůj hřích, byli naši prarodiče nepřáteli Božími, ale Pán Bůh sám je přenáší z království hada do království svého, a mění, či lépe řečeno zcela obrací tyto vztahy. A tak vidíme, že když Pán Bůh zachraňuje z hříchu, tak láme naše dřívější pouto s d'áblem a staví nás proti sobě. A je to vskutku veliká milost, když povážíme onu zlobu, nenávist a záštiplnost d'ábla vůči všemu lidstvu. Je opravdu hrozné být ve společenství a vztahu s někým takovým, a je proto veliká milost být z toho vytržen a vysvobozen. A to Pán Bůh v Pánu Ježíši činí. Není to samozřejmě jediný aspekt evangelia, toto vše stojí vedle odpuštění hříchů, přičtení Kristovy spravedlnosti a podobně, a doplňuje to. Ale má to svůj význam, máme být i v tomto ohledu zač vděční, a máme to také aplikovat v životě.

3. Musíme jako satanovi nepřátelé také jednat. Když Pán Bůh něco učiní v duchovní realitě, chce, aby se to projevovalo i v každodenním životě. Křesťané kupříkladu v Pánu Ježíši umřeli hříchu, protože jsme byli ukřižováni spolu s ním (Řím. 6:6). To je realita v Pánu Ježíši. Hřích už nás nemůže zabít, už nás nemůže poslat do pekla, protože jsme již jednou zemřeli v Kristu. A když jsme hříchu zemřeli, jak v něm můžeme žít (Řím. 6:2)? To dost dobře nejde; proto Pán Bůh chce, abychom nehřešili, abychom své žádosti umrtvovali. A podobné to je i s naším nepřátelstvím vůči satanu. Pán Bůh položil nepřátelství mezi námi a hadem, postavil nás na svou stranu a tedy proti satanu, a podle toho také musíme jednat.

Nesmíme dávat d'áblu místa, jak čteme v listu Efezským. To znamená, nedávat mu prostor, příležitost, kterou by proti nám mohl využít. Ten, kdo by dovolil svému nepříteli se svobodně pohybovat na jeho území a nijak by nekladl odpor jeho snahám, by se pak nemohl divit, kdyby byl svým nepřítelem poražen. Tak ani my, neostříháme-li sama sebe a neutíkáme-li před pokušením, (nakolik se mu jen můžeme vyhnout), nemůžeme se divit, že nad námi d'ábel vítězí, protože on využije každé, sebemenší příležitosti, které mu dáme, aby nás svedl k hříchu. Ten, kdo dá d'áblu

místa, nemůže být překvapen, až ten had a svůdce naplní jeho srdce lstí a špatností, jako naplnil srdce Ananiáše. A ten neměl výmluvu; proto se ho Petr ptal: „*Ananiáši, proč naplnil satan srdce tvé [lstí], tak abys lhal Duchu svatému?*“ (Sk. 5:3) Kdyby mu nedal prostor, satan by to nemohl učinit. Musíme proto ustavičně bdít na modlitbách, abychom nevešli v pokušení.

Ďáblovi musíme také aktivně odepírat, jako čteme: „*Zepřetež se d'áblu, i utečeť od vás.*“ (Jk. 4:7) „*Jemužto odpírejte, silní [jsouce] u víře.*“ (1. Pt. 5:9) Pokušením se někdy nevyhneme. Pán Ježíš sám řekl, že pokušení musí přijít. A tak, když se tak stane, musíme se mu postavit ze všech sil, musíme umrtvovat své žádosti a poddat se Pánu Bohu. Musíme mu odpírat Božím Slovem, jako učinil Pán Ježíš. Musíme mu spolu se Spasitelem říci: „*Jdi za mnou, satane.*“ Musíme učinit jako Josef, který nepovolil ani v nejmenším Putifarově ženě, a když nešlo jinak, utekl.

Musíme proti němu bojovat duchovní boj, jako čteme: „*Neboť není bojování naše proti tělu a krvi, ale proti knížatstvu, proti mocnostem, proti světa pánům temností věku tohoto, proti duchovním zlostem vysoko.*“ (Ef. 6:12) Pán Bůh mezi námi a d'áblem položil nepřátelství, a očekává tedy, že s ním budeme jako s nepřítelem bojovat. Nezanechal nás ovšem bezbranné, opatřil nám celé Boží odění, Boží zbroj, v kterou se také máme obléci. Když má někdo nepřítele, proti kterému bojuje, beze zbroje se neobejde, protože nikdy neví, kdy se s ním dostane do přímého konfliktu nebo kdy bude přepaden. A jelikož d'ábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by sežral, o to víc musíme být ve střehu a bdít na modlitbách, oblečení v ono celé odění Boží.

Tyto věci se týkají boje a zápasu, který se na prvním místě vede uvnitř nás, v našem srdci, se starou přirozeností, a tam vše také musí začínat. Nenávist a stavění se vůči hříchu musí na prvním místě směřovat vůči hříchu, který stále přebývá v tomto našem těle smrti, jinak je vše marné. Na sebe si musíme dávat pozor nejvíc. Nicméně nemá to zde skončit. Ďábel má na této zemi i své agenty, své služebníky, a ti se rádi proměňují, aby se zdáli býti služebníci spravedlnosti (1. Kor. 11:15). I vůči těm má být náš boj, protože nepřátelství nebylo položeno jen mezi ženou a hadem, ale i mezi semenem jejím a semenem hadovým. Máme se tak stavět i vůči semeni hadově, to jest vůči apostátníkům a falešným prorokům, kteří uvádějí sekty zatracení. Nemáme je přijímat, nemáme s nimi jíst, nemáme s nimi mít obecenství, ale máme s nimi bojovat o víru jednou danou svatým.

Tolik nyní k praktické aplikaci Boží pravdy. Všechno to jsou věci k dalšímu rozjímání. Toto kázání jsem nazval Evangelium pro satanovy přátele. Na první pohled by se mohlo zdát, že zde jde o nějakou omezenou skupinu lidí obzvláště vydaných d'áblu. Ale ten starý had pracuje a činí si v jistém smyslu přátele ze všech neznovuzrozených lidí, ve kterých stále dělá, jak čteme v Ef. 2:2. Byl to stav každého z nás. Všichni jsme potřebovali z tohoto bídného stavu a bezbožného svazku vytrhnout. Rozjímejme, jaká milost nám byla učiněna, když Pán Bůh položil nepřátelství mezi námi a satanem, který k nám chová takovou zášť, zlobu a nenávist. A naposledy jednejme jako d'áblovi nepřátelé a bojujme s ním v moci Boží. Kéž nám v tom Pán pomáhá a žehná nám. Amen i amen.